

ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT

ALGEMEEN

In dit project gaan leerlingen aan de slag met het thema: textiel.

Aan de orde komen de volgende kernthema's:

- * textiel
- * oorsprong van kleding
- * maken van kleding (weven)
- * kleding vroeger en nu
- * duurzaamheid

Raakvlakken met de kerndoelen binnen het basisonderwijs zijn:

- De leerlingen leren informatie te verwerven uit gesproken taal. Ze leren tevens die informatie, mondeling of schriftelijk, gestructureerd weer te geven. (Nederlands)
- De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen. (Oriëntatie op jezelf en de wereld)
- De leerlingen leren beelden, taal, muziek, spel en beweging te gebruiken, om er gevoelens en ervaringen mee uit te drukken en om er mee te communiceren. (Kunstzinnige oriëntatie)
- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed. (Kunstzinnige oriëntatie)
- De leerlingen leren over kenmerkende aspecten van de volgende tijdvakken: jagers en boeren; Grieken en Romeinen; monniken en ridders; steden en staten; ontdekkers en hervormers; regenten en vorsten; pruiken en revoluties; burgers en stoommachines; wereldoorlogen en holocaust; televisie en computer. De vensters van de canon van Nederland dienen als uitgangspunt ter illustratie van de tijdvakken. (Oriëntatie op jezelf en de wereld)
- De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis. (Oriëntatie op jezelf en de wereld)

ACHTERGRONDINFORMATIE VOOR DE LEERKRACHT OVER TEXTIEL EN HET GOORS HISTORISCH MUSEUM

Het Goors Historisch Museum is gevestigd in het stationsgebouw uit 1865. Het museum houdt zich bezig met de geschiedenis van Goor. Zo laat bijvoorbeeld een grote maquette zien hoe de stad er in 1560 uitzag en archeologische vondsten laten de vroegste geschiedenis van Goor zien. Daarnaast is er in het museum veel aandacht voor het textielverleden van Goor vanaf 1833. In dat jaar richtte Thomas Ainsworth de eerste weefschool op en gaf zo de aanzet tot de ontwikkeling van de textielindustrie in Goor, met bedrijven als de Twentsche Stoombleekerij, de Twentse Katoendrukkerij en Arntzenius Jannink en Co.

Aangezien de lessen en het lesbezoek aan het museum in het teken staan van textiel, wordt hieronder achtergrondinformatie gegeven over textiel.

Het woord textiel betekent 'alles wat geweven is'. Textiel wordt gemaakt van garens. Garen bestaat uit lange- en korte vezels of haren die in elkaar gedraaid zijn (spinnen). Met garen kun je weven, knopen, vlechten, breien of haken. Zo ontstaat er textiel, ook vaak stof genoemd. De vezels waar het garen van wordt gemaakt zijn afkomstig van dieren (haren) en planten (natuurlijke materialen). Textiel kan ook gemaakt worden van kunststof, dat zijn geen natuurlijke materialen, denk bijvoorbeeld aan een winterjack, zwembekleding of een voetbalshirt.

Een belangrijke uitvinding bij het maken van textiel was de spintechiek. Mensen ontdekten dat ze lange draden konden spinnen van losse korte vezels. Dat spinnen ging nog makkelijker toen het spinnenwiel werd uitgevonden. Door de uitvinding van het automatische weefgetouw ging het weven nog weer sneller. Jaren later werd de eerste naaimachine uitgevonden: de trapnaaimachine.

Natuurlijke en kunstmatige vezels

Vroeger werden er alleen natuurlijke vezels gebruikt, afkomstig van planten of dieren. Bijvoorbeeld wol (schaap), katoen (katoenplant) en zijde (zijderups). Er bestaan echter ook kunstmatige vezels die zelf worden gemaakt en dus niet afkomstig zijn van planten of dieren. Stoffen die gemaakt worden van deze vezels heten synthetische stoffen. Door zelf vezels te maken krijg je precies de stoffen die je wilt en kun je ervoor zorgen dat de stof bijvoorbeeld snel droogt of niet krimpt. Denk bijvoorbeeld aan een winterjack, zwemkleding of een voetbalshirt.

De eerste kunstmatige vezel was nylon. Hier worden bijvoorbeeld panty's van gemaakt. Nylon kon geweven worden tot een heel gladde en dunne stof die toch sterk is. Nylon is elastisch, kan goed tegen hitte, is makkelijk te wassen en snel droog. Ook is het goedkoper dan natuurlijke vezels zoals wol. Dit komt omdat het makkelijk te maken is. Nylon bestaat namelijk uit steenkool, lucht en water. Dat is goedkoper dan een kudde schapen houden en scheren voor hun wol. Er zijn nog veel meer andere kunstvezels, bijvoorbeeld soorten plastic zoals polyester en acryl.

Kleding vroeger en nu

Vroeger moesten kleren vooral praktisch zijn. Kleren zagen er simpel uit en beschermden mensen tegen kou en regen. In de prehistorie droegen mensen kleren om zich te beschermen. Jagers joegen op dieren en droegen mantels van de huiden en de vacht. In de tijd van de Grieken en Romeinen droegen mensen lange gewaden. In de Middeleeuwen werd het belangrijker welke kleren je droeg. Aan de kleren kon je namelijk zien hoe belangrijk of rijk iemand was. Boeren droegen eenvoudige broeken tot op hun knieën met een maillot eronder terwijl rijke mensen uit de stad mantels van fluweel en zijde droegen. In de 17e en 18e eeuw waren de kleren kleurrijk en versierd met linten en borduursels. Ook droegen mannen én vrouwen grote pruiken. In de 19e eeuw werd de kleding juist weer wat simpeler met minder versieringen. In deze tijd begon ook de Haute Couture.

In 1914 begon de Eerste Wereldoorlog. De modewereld lag daardoor helemaal stil. Pas na deze oorlog gingen mensen zich weer kleden volgens de laatste mode. Vanaf de jaren '60 hadden mensen steeds meer keuze. Ze vonden hun kleren al snel niet meer speciaal. Daarom gooiden mensen hun oude kleren eerder weg. In eerste instantie maakte men daar poetslappen van, later konden er ook nieuwe kleren worden gemaakt van oude vezels.

Kleuren

Vroeger hadden mensen geen kleding in alle kleuren. Alleen rijke mensen konden fel gekleurde kleding betalen. Jarenlang werd verf uit de natuur gebruikt, bijvoorbeeld uit het sap van planten of zelfs uit slakken. Maar dat was wel erg prijzig, er was namelijk erg veel voor nodig om kleding te kunnen kleuren. Er zijn nog steeds natuurlijke kleurstoffen, bijvoorbeeld indigo van de indigoplant. Dit is de kleur van spijkerbroeken. Maar verder maken mensen veel zelf kleurstoffen.

Met kleur kun je ook iets zeggen, alhoewel een kleur niet voor iedereen hetzelfde betekent. In Azië staat oranje voor de kleur van de zon die opkomt. Het is vaak de kleur van het geloof. Daarom dragen monniken een oranje gewaad. Maar in Nederland dragen mensen die kleur om sporters aan te moedigen of bijvoorbeeld om Koningsdag te vieren.

BRONNEN

<https://www.historischgoor.nl/Museum.html>